

tr. Van Kam-
f 25 van de
bij werd de
evendigd, dat
miging f 200
le-fonds is bij-
an het kleine
s groot. Uit
in het af-
blijken daar-
terdam, waar
e jaren be-
Studiefonds
n Haag, van-
aandelijksche
ding ik f 200.
f 100. Uit
m f 41; uit

kleine giften
in terwijl 200
rtelijke toe-
gich uitreikt,
oog houden,
t vertrouwen,
tegenheden
e verbeurde
dat is ons ge-
wachting, dat
breken. Daar-
kleine dingen
is een geduri-
van
neerdere han-
ten sterken. Er
deze dienst
Heeren kan
ie wil er een

HARTOG.

heer L. J. Vis-
den heer G.
door P. J.
f 45.50; door
ingen f 2.50;
ijker o/d V.
loning te Le-
oor den heer
oor het Loc.
f 100; door
te Maassluis,
A. Verduyn
idenberg f 5;
f 159; door
Scrooskerke
50; uit Gad-
den heer A.
T. f 2.50;
eda f 10; van
B. H. (N.A.)
Tiel f 9; door
olward f 24;
anna Parochie
heer D. Slot
erref. kerk te
digen: door
atichiatiebus
duinen f 6.20;
kerk van P.
an Dijk van
angrijke kome-
er R. Fink te
ingen leegeld
s H. uit dank-

erdam f 36ste
f 1.20.

ng te Kollum

gekomen:
G. H. (N.A.)
e Oudshoorn,
ill" te Alfen
H. v. d. Heu-
van N. N.
de Halvestru-
van N. N. te
door J. H.

van den Hei-
ver: "Leer-
ingmeester.

mrak 23.
sterdam.
E O'GELS.
kgbruik.
Catalogi.

h van de

EN

Co.,

derij,

Spoedige

edt de aan-
van hunne
n af f 1.80
bereidwillig

De Heraut

VAN DE

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatblad N°. 124).

Zondag 2 December 1888. N°. 571.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE, Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE van De Heraut, Warmoesstraat 106, Amsterdam.
Inzendingen die later dan Donderdag 's namiddags te 12 ure worden ontvangen kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementenprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.20. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent.
Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaars, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau, Warmoesstraat 106, te Amsterdam.
Advertentieprijs: van 1 tot 6 regels 90 Cent; voor elke regel meer 15 Cent.
Aanvragen en vermelding van leedgaven en Verlagen van Vereenigingen 10 Ct. per regel.

De Heidelbergsche Catechismus

reist en trekt, en het doel der reis is niet

Kruis van Christus door staatsinval en

onverschilligheid en onaanvaardelijkheid in

De strijd staat tusschen Christus en Sa-

BIJVOEGSEL

BEGROEVENDE TOT

„De Heraut“ van 25 November 1888.

Officieele berichten uit de Ned. Geref. kerken.

Vergadering der gecombineerde classes Gouda, Leiden en Den Haag, op 14 November te Oudshoorn gehouden.

De Vlug opent de vergadering met gebed. Tot praeses wordt gekozen Ds. Van Lummel van Waarder en tot scriba broeder Van Meeten van Reeuwijk. Van de 29 kerken was één niet vertegenwoordigd.

Na de lezing en goedkeuring der notulen vangt het onderzoek, ingevolge art. 41 der kerkenordening, aan, waarbij enkele tuchtzaken worden behandeld.

Op de vraag of de Doop vóór of ná de godsdienstopleiding moet bediend, besluit de vergadering de kerken hierin vrij te laten.

Her beroep van Ds. Sikkeldijk tot bedienaar des Woords te 's-Hage wordt, na inzage en in orde bevinding der betreffende stukken, geaprobeerd.

Daarna worden drie deputaten benoemd om met de classes Rotterdam, Dordrecht en Brielle in overleg te treden tot oprichting van een Zuid-Hollandsche Kerkbode.

Op de vraag of het goed is de kerken met allerlei instellingen enz. te bezwaren, oordeelt de vergadering, dat met het oog op de langdurige ontzorging der kerken in 't werk der barmhertigheid, waardoor allerlei ongelukken onverzorgd zijn gebleven of aan de verzorging van anderen zijn overgelaten, de kerken ge- roepen zijn alle noodzakelijke instellingen op te richten en in stand te houden, doch zoo, dat zij in hun financiële draagkracht niet te zwaar belast worden.

De vraag of lidmaten eener naburige, niet ontkomen kerk moeten ingeschreven, wordt in negatieve zin beantwoord, dewijl iedere kerk tot reformatie moet komen.

Op de vraag, welke leeftijd vereischt wordt om aan de beroeping van predikanten deel te nemen, oordeelt de vergadering, dat daartoe de 23-jarige leeftijd wordt vereischt.

Vervolgens wordt besloten ter kennis te brengen, dat in deze classes tot oefenaars zijn toegelaten de broeders C. Boon te 's-Gravenzande, S. D. van der Voet te 's-Hage, de in andere classes toegelaten en de evangelisten van de vereeniging „Vrienden der Waarheid“.

Nadat nog besloten was, dat de volgende vergadering te Gouda door de kerk van Oude- water zou worden saamgeroepen, sluit Ds. Onsinga de vergadering met dankzegging.

J. M. VAN MEETLEN, Scriba.

HARDERWIJK. Op de Woensdag 24 Octo- ber 1. l. alhier gehouden classale vergade-

ring waren negen kerken uit de classis ver- tegenwoordigd. Het classaal reglement werd besproken, gewijzigd en aangenomen. Rapport werd uitgebracht over de oprichting eener Provinciale Kerkbode; tot de uitgave werd be- sloten en eene commissie van toezicht op de uit onze classis in te zenden stukken benoemd. Daarna werden de consulentenschappen en vaca- turbeurten geregeld. Op verzoek van den kerkeraad van Nunspeet werd besloten den heer C. De Gooyer tot het examen op art. 8 toe te laten. De nadere regeling, tijds- en plaatsbepaling van de daarvoor noodige buitengewone classale vergadering werd aan de kerken van Voorhuizen en Harderwijk opge- dragen.

Kerkvisitatoren worden benoemd, benevens eene commissie, die de leerredenen van Philpot aan een nauwkeurig onderzoek zal onderwer- pen. Voor de leerkerk in de Catechismus- prediking wordt Beukelman bijzonder door de classis aanbevolen. Ten slotte wordt bepaald, dat de eerstvolgende classale vergadering in Februari te Voorhuizen zal gehouden worden.

Den volgende dag had eene bijeenkomst met gemeenteleden plaats. De opkomst was bevredigend. In de morgenuren besprak men het punt, door Ds. Mulder ingeleid: „De ver- plichtingen, die de doop oplegt“ met betrek- king tot het Christelijk onderwijs en de reformatie der kerk. 's Namiddags leidde Dr. v. d. Bergh een ander punt: „Het ambt der geloov- igen“ in, en lichtte toe, hoe het is ontstaan, hoe het thans getuigt (gestraft) wordt, en hoe het moet worden gereformeerd. Ook daarop volgde een lezende discussie. Dat dergelijke bijeenkomsten gewenscht zijn, bleek, daar met algemeene stemmen besloten werd, aan de volgende classale vergadering wederom eene dergelijke samenkomst te verbinden.

Namens de Classis.
W. MULDER, Jr., Secr.

NIEUW HELVOET. 28 October 1. l. werd ons nieuwgebouwde Godshuis tot zijne be- stemming ingewijd door den WelEerw. heer Ds. Rudolph van Heineenoord, die voor een groote schare belangstellenden optrad met de woorden van den apostel Petrus, 1 Petrus 2: 5-7, dewelken in een aangename, leerrijke en boeiende rede voor de gemeente werden uit- gezeerd door hen te wijzen:

1. op de eenige geestelijke Steen des fon- daments, op welke het geheele geestelijke Godshuis opwaart;
2. wie en wat die geestelijke steenen waren voor dit huis;
3. de Bouwmeester, die deze steenen daar- toe juist pasklaar maakte.

Soli Deo Gloria, aan God alleen de eer, mag ook in dezen in den vollen zin des woords ons opschrift zijn. Als wij toch op onze eigen nietigheid, onverschuldigdheid en onverschuldigdheid letten, dan bestond er bij ons wel de minste kans op een toch zoo noodig eigen bedehuis; doch bij den Heere HIER is uitkomsten zelfs tegen den dood; want op eene wijze bo- ven hetgeen wij hadden durven hopen, heeft de Heere het geschenken.

Mocht het steeds zijn, en tot in lengte van dagen, tot eere en verheerlijking van zijn grooten Naam en tot bekeering en verlossing van vele zielen.

Naast God zij al dengenen, die ons in dezen zoo goedgunstig bijstand boden ter verkrijging van dit gebouw, hartelijk dankzegged en zij de Heere hun en ons ten deel in eeuwigheid.

Namens den Kerkeraad,
H. MOERMAN, Scriba.

Classale vergadering van Nederduitsch Gereformeerde kerken in Groningen.

In deze vergadering, gehouden 15 November j.l., is onder meer besloten, dat te beginnen met 1 Februari 1889, geene kandidaten in de Godgeleerdheid in de kerken zullen mogen optreden, dan die het preparatoir examen hebben afgelegd.

Teneinde te beter te kunnen toezien, dat geene ongeëxamineerden als oefenaars optre- den, werd goedgevonden aan de verschillende classen te verzoeken, de namen der door haar geëxamineerden en toegelaten oefenaars nog eens opzettelijk in het officieel gedeelte van de Heraut bekend te maken, hetwelk geacht werd, ook voor andere kerken van nut te kun- nen zijn.

De scriba der classale vergadering voor- noemd richt door dezen hovenstaand VERZOEK aan de CLASSES of hare DEPUTATEN, en vraagt of het niet mogelijk zou zijn met de gewaar- deerde hulp van de redactie van de Heraut de opgave van al deze namen te doen plaats- hebben in een en hetzelfde nummer van de Heraut, bijvoorbeeld dat van 9 December eerst- komende.

Saamroepende en corresponderende kerk tot op de volgende classale vergadering is Wetsinge-Sauwert.

J. HULSBOS, scriba.

WINSUM (Fr.). Zondag 11 November was het voor de Ned. Geref. Kerk van Winsum en Baard een gewichtvolle dag, dewijl toen de van de Vuursche tot ons overgekomen herder en leeraar Ds. J. Van der Meulen door Ds. F. Fortuin van Barendrecht alhier in het ambt werd bevestigd. Ds. Fortuin sprak des morn- gens naar aanleiding van Hebreë 13: 17, ter- wijl de bevestigde des namiddags predikte over Psalm 122: 6, 7, 8 en 9.

Beide predikanten getuigden van studie en degelijke Schriftkennis en werden door een talrijk gehoor met aandacht gevolgd.

Moge de nieuwe herder en leeraar de kerke Christi aan deze plaats zóó weiden, gelijk de Heere hem zulks vroeger ten opzichte van zijn vorige standplaats vergunde.

„Uw Koninkrijk kome“, zij de bede van gemeente en leeraar.

De Scriba van den Kerkeraad
van Winsum c. d.:

S. L. ERINGA.

DEN HAAG, 19 Nov. Gisteren was het door 's Heeren zegen een ware feestdag voor de

Ned. Geref. Gemeente (doeleurende). Naar aan- leiding van 1 Cor. 3: 9-17 bevestigde Dr. F. L. Rutgers, hoogleraar te Amsterdam, con- sulent der gemeente in de nieuwe noodkerk, genaamd de Westkerk, haar beroepen herder en leeraar Ds. J. C. Sikkeldijk.

Des avonds deed de bevestigde naar Ef. 4: 4-13 zijne intrede. Beide diensten waren zeer druk bezocht.

Namens den Kerkeraad,
W. VAN GELST, Scriba.

Aan de kerkeraden der Ned. Geref.
kerken in Nederland!

PURMEREND. Nadat hier eenige jaren door evangelisatie gearbeid is tegen den stroom des ongeloois, die de kerk alhier dreigde te verwoesten, zijn eindelijk de ge- loovigen alhier opgetreden, om de onkenbaar geworden kerk tot zuivere openbaring te bren- gen. Teveergeefs den kerkeraad aangemaand hebbende, om zelf zijn ambt getrouw te be- dienen, hebben de geloovigen krachtens hun ambt een anderen kerkeraad gekozen onder biddend optien tot den Koning der kerk, welke kerkeraad den 21en November 1888 in het ambt door den consulent bevestigd is. Vervolgens heeft de kerkeraad de vigerende kerkorde opzijdegezet en de oude Dordtsche kerken- orde van 1619, die nimmer wettig is afge- schaft, voor de gansche kerk weder aanvaard.

Behage het den Koning der kerk zijn diep weggezonden kerk aan deze plaats uit haar treurigen toestand op te heffen en als een zwak overblijfsel weder tot krachtige openbaring te brengen!

U hiervan langs dezen officieelen weg in kennis stellende, vraagt de kerkeraad in de gemeenschap der kerken Christi te worden opgenomen, opdat daardoor de eenheid van 's Heeren lichaam versterkt worde.

De kerkeraad voornoemd,
D. J. KARSEN, consulent.
J. 't HOF, } ouderlingen
P. RAAB, }
D. M. ROOS, } diakenen.
K. VINK, }

(Te laat ontvangen voor het vorig nr.)

De gecombineerde classes van Rotterdam—Dordrecht—Brielle der Ned. Gereform. kerken vergaderde in het lokaal Kruiskade te Rotter- dam op Donderdag 7 November j.l.

De volgende kerken, 23 in getal, waren daarop door hare deputaten vertegenwoordigd: Rotterdam, Bleiswijk, Delfshaven, Dordrecht, Nieuw-Lekkerland, Heineenoord, Capelle a/d IJssel, IJselmonde, Charlois, Kralingen, Schiedam, Poortugaal, Maassluis, Zuidland, Rosen- burg, Vlaardingen, Nieuw-Helvoet, Giessen- Nieuwkerk, Sommedijk, Maasland, Baren- drecht, Stad a/h Haringvliet en Ottoland.

Te 10 uren des voormiddags werd de vergade- ring geopend met het lezen van Nehemia IV en gebed door den voorzitter der laatstgehouden buitengewone classisvergadering, Ds. P. Segboer.

De credentiebrieven in orde bevonden zijnde, werden benoemd voor deze vergadering tot

praeses Ds. A. Van Veelo, tot scriba Ds. R. J. W. Rudolph en tot assessor Ds. P. Segboer.

Na het arresteren der notulen, het verwel- komen van Ds. Rudolph in de classis en de rapporten der deputaten voor de examina wer- den de volgende broeders onderzocht en als oefenaars in de classe toegelaten G. W. Van Loon, van Rotterdam, J. Mulder, Van Bleiswijk en C. J. Voigt, van Kinderdijk.

Naar aanleiding van het rapport der depu- taten voor de grensregeling tusschen Rotter- dam en Feijenoord werd goedgevonden, dat de kerk van IJselmonde van hare verplichtingen tegenover Feijenoord, dat tot haar behoort, niet willekeurig mag worden ontheven.

De rapporten der kerkvisitatoren gaven aan- leiding tot de benoeming van ouderl. W. A. Vrolijk Sr. in de plaats van Ds. F. Lion Cachet.

Ook werd de volgende regeling der classis- vergaderingen vastgesteld:

De gewone vergaderingen worden gehouden op den eersten Donderdag der maanden Fe- bruari, Mei, Augustus en November, des voor- middags te 10 uren, bij toerbeurt te Rotter- dam, Schiedam of Dordrecht.

De roepende kerk zorgt bij den aanvang der vergadering voor het teekenen der presen- tielijst en het nazien der credentia.

De kerk, in wier midden de vergadering gehouden wordt, zorgt, dat alles hiervoor in gereedheid zij, ten koste van de classale kas, die wordt bijeengebracht door al de kerken, volgens een hoofdelijken onslag voor ieder jaar vast te stellen in de eerste gewone vergadering en te voldoen aan den classialen quaestor vóór 1 Mei. Wanneer te voorzien is, dat de vergadering langer dan tot drie uur zal duren, zorgt de kerk, in wier midden de vergadering ge- houden wordt, ook voor een eenvoudigen maal- tijd, waarvoor de vergadering te 4 uren wordt gesloten, om, des noodig, na den maaltijd te worden voortgezet, totdat de agenda is afge- handeld. De kosten van dezen maaltijd, hoog- stens van een gulden per persoon, worden gedragen door de classale kas.

De onslag wordt bepaald naar de draag- kracht der kerken.

Bij de behandeling van punt 11: „Met be- tuiting van leedwezen over het besluit, geno- men te Dordrecht, 2 en 3 Augustus j. l. in zake het gebruik maken van een rijtuig voor de dienaren des Goddelijken Woords op den dag des Heeren, verzoekt de kerkeraad de classis op dat besluit terug te komen“, wordt besloten, dat de classe dit bezwaar der Dordt- sche kerk niet kan deelen, daar zulks in strijd is met de Postacta der generale Synode te Dordrecht van 1618 —19.

Punt 13b. kon niet in behandeling genomen, daar de classis reeds bepaling betreffende deze zaak had gemaakt.

Bij 13a. werd geadviseerd, dat men bij ouders zooveel mogelijk moet aandrigen de gelegenheid, die leiden kan tot verplichte hu- welijken, zooveel in hen is te voorkomen.

De korte predikatie kon wegens het verge- vorderde uur niet worden gehouden.

De volgende gewone vergadering zal D. V. op den eersten Donderdag van Februari te Dordrecht worden gehouden, waarvoor als roepende kerk Dordrecht werd aangewezen.

De GAAY FORTMAN.

Over de onderhouding van den Sabbath.

DOOR

W. TEELINCK.

1.

Alhoewel ik eenigen tijd geleden geleerd hebbe, wat ik te voren niet hebbe kunnen denken, namelijk, dat als een persoon eens van velen is beleedigd geworden (hoewel zulks ten onrechte moge geschied zijn) zijne verklaringen en betuigingen daartegenover bezwaarlijk die wonden kunnen heelen. Daarom hebben zij, die zulke wonden slaan, te meer schuld. Toch zal ik van mijnwege niet in gebreke wezen, om alle gelegenheden van misverstand te weren. Daar ik gemerkt heb, dat van mijn gevoelen over den Sabbath vreed gesproken wordt (want van andere dingen heb ik nooit iemand gesproken, die mij eenigszins heeft kunnen of durven aanzeggen, dat ik ergens in verschele van het gevoelen onzer kerken; ik weet ook, dat ik in dit punt het niet doe) zoo zal ik hierover mijn gevoelen kortelijk en in alle oprechtheid voorstellen; hopende, dat het goed zal mogen doen bij diegenen, die hierover in misverstand zijn. Want zij kunnen daaruit besluiten, wat zij van de praaties te houden hebben. En anderen zullen daarbij mogen leeren, zulks niet meer voort te stroien tot beoedeling van hun eigen ziel, ontstichting van anderen

en spot onzer wederpartijen. Want daar is grootelijks ge- zondigd in dezen. Ik weet toch, dat het meest geschied is uit onbekendheid met de zaken, hetwelk wij nog doet hopen, dat de navolgende verklaring dit onheil enigszins zal mogen weren. Toen de Rubenieten, de kin- deren Gads en de halve stam van Manasse in hun land nog een altaar gebouwd hadden boven het Altaar des Heeren hebben de andere stammen Israels zich in heiligen ijver allemaal opgemaakt, om die gewapen- hand uit te roeien. Maar daarna vernemende, dat het al- taar, waarover zij jaloersch waren, niet was gebouwd om eenige verscheidenheid in den godsdienst te maken; maar veelmeer om den zuiveren godsdienst ook bij hen te bevestigen, heeft dat Pinehas den priester en den oversten der gemeente en den oversten Israels, die met hem waren, wel bevalen. Zij hebben zulks den kin- deren Israels zoo weder geregeld, dat het den kinderen Israels allen wel bevalen heeft; zoodat zij niet meer zeiden, naar luid van den tekst, „dat zij wilden optre- ken met een heer tegen hen, om het land te verdoerven, waar de kinderen Rubens en Gads in woonden“ (Joz. 22). Och of God gave, dat zulks ook nu mocht geschieden over al de misverstandigen, die heden ten dage ontstaan zijn tus- schen sommigen, die anders gelijkelijk het toch wel meenen met onze kerk; dat eenigen onder de priesteren, onder de oversten der gemeente en onder de vorsten Israels dit zoo wel vatten mochten, dat zij het ook met een ijver anderen wilden doen verstaan, vanwaar ons dan groote vrede en rust zoude overkomen mogen. Op deze hope immers doe ik nog deze mijn volgende verklaring over de zaak van den Sabbath, waar veel van gesproken wordt.

1. Ik gevoele en geloove, dat wij Christenen uit kracht des vierden gebods schuldig zijn een dag van seven tot onzen gewonen rustdag te onderhouden.

2. Ik gevoele en geloove, dat de eerste dag der week

ons zoo duidelijk in het Nieuwe Testament tot onzen gewonen rustdag wordt aangewezen, dat wij Christenen schuldig zijn, in plaats van den laatsten den eersten dag der week, dien wij gemeenlijk Zondag noemen, tot onzen rustdag te onderhouden.

3. Ik gevoele en geloove, dat deze onze gewone rust- dag, zijnde een van de seven dagen in de week, duurt zoolang als een van de andere zes dagen, dat is 24 uren; en dat die is te beginnen volgens de burgerlijke bere- kening der dagen in de plaats, waar wij leven, zonder eenige scrupuleuse superstitie.

4. Ik gevoele en geloove, dat wij voort omtrent dezen ganschen dag ons aldus hebben te gedragen, namelijk, dat wij daaraan al voren gedenken, eer die komt, om daarop naar behooren te schikken; dat wij, als die nu gekomen is, dan moeten rusten van ons dagelijks werk en den dag besteden in heilige oefeningen.

5. Ik versta door ons dagelijks werk zoodanig werk, als wij elk omtrent de dingen dezes levens gewoonlijk in de andere zes dagen der week (als zijnde de werken onzer gewone beroeping) te doen hebben; zoo is het dagelijks werk van een ambachtsman zijn ambacht, van een student zijn studien. Tot het dagelijks werk be- hoort ook de aandacht, om dat wel te doen, als voor een doctor zijn Hippocrates te doorzoeken, een rechts- geleerde zijn codes enz., waarom ik versta, dat die be- hoorden dan die boeken alroo wel uit de hand te leggen en den Bijbel in plaats van dien te onderzoeken, als een kleermaker zijn schaar en een schoenmaker zijn leest uit de hand moet leggen. Ik reken ook tot ons dagelijks werk onze aardsche en wereldsche voornemens en ge- dachten; want ik geloof, dat de Heere niet alleen onze handen, maar ook onze tongen en harsenen bindt door zijne geboden; en houde het ook daarvoor, dat wij be- hoorden den Heere te bidden, Hij wilde ons op den Sabbatnacht vele heilige bewegingen ingeven en alsoo

onzen slaap en onze droomen heiligen, daar wij die in onze macht niet hebben.

6. Ik geloove en gevoele, dat evenwel niettegenstaande het voormelde, deze navolgende werken op onzen ge- wonen wekelijkschen rustdag geoorloofd zijn:

a. Alle natuurlijke werken, die wij dagelijks te doen hebben tot het welwezen van dit tegenwoordige leven, als zijn: eten, drinken, opstaan, slapen en wat daartoe behoort, als onze bedden op te maken, vuur te maken, onze spijzen van nieuws te koken, of de gekookte te verwarmen; te wandelen buiten in de lucht of ons in een tuin te verkwikken, en wat dier gemeene dingen meer zijn van denzelfden aard, dienende tot behoorlijke ver- kwikking van den mensch.

b. Alle godsdienstige werken, al vallen ze aan het lichaam laag als de arbeid van prediken, vurig bidden en wat daartoe behoort, als dat een predikant, zich be- reidende tot het prediken, zijn boeken, die hij daartoe van doen heeft in of uit zijne studeerkamer op en aflegge; dat hij dan ook inziet allerlei noodige boeken, die eeni- zins hem mochten verder van dienst zijn, om te beter zijn tekst te verklaren, uit te leggen, of toe te passen, en wat dier dinken meer zijn, dienende tot vordering van den godsdienst als de klokken te luiden, om het volk ter kerk te roepen, een mijl of twee of meer te gaan, om het Woord Gods te hooren of te prediken.

De GAAY FORTMAN.